

De Bonkelaar

Nummer 62a

Gelderland, februari 2022

Beste molenaars,

Langs deze weg laten wij jullie de oproep toekomen voor onze voorjaarsexcursie van 26 maart a.s.

VOORJAARSEXCURSIE NAAR NOORD-BRABANT OP ZATERDAG 26 MAART 2022

Onze voorjaarsexcursie van zaterdag 26 maart a.s. brengt ons naar de provincie Noord-Brabant en meer specifiek van het Land van Cuijk, via de Peelrand naar de Meijerij. We starten in het Land van Cuijk en wel in het dorp Oploo. Vanaf 09:45 uur zijn we welkom in de watermolen van Oploo. In deze watermolen worden we door het St. Mattheusgilde ontvangen met een lekkere kop koffie of thee met daarbij een stuk vlaai. Hier krijgen we eerst wat te horen over het St. Mattheusgilde en over de geschiedenis van de onderslag watermolen en de standerdmolen De Korenbloem, die we vervolgens gaan bezoeken. De onderslag watermolen van Oploo stamt uit 1725 en behoorde tot de Heerlijkheid Oploo A.D. 1516 onder het geslacht van Steenhuis. In 1780 werd er aanbouw bijgebouwd. De molen is in de loop van de tijd in gebruik geweest als olie-, graan- en pelmolen. In 1944 werd nog op de molen gemalen

voor de bakkers van elf omringende dorpen door de molenaars Rutten. Na de bevrijding was de watermolen nog voor het malen van graan tot 1953 in gebruik. Omdat de beek een bescheiden wateraanvoer heeft, kon er vrijwel alleen in de winterperiode worden gemalen. Door aanschaf van een windmolen in 1800, werd een grotere bedrijfszekerheid geschapen.

Deze windmolen is de standerdmolen De Korenbloem die we vervolgens zullen bezoeken. De zeer oude standerdmolen had voor de verplaatsing naar Oploo nog twee andere locaties; vóór 1663 stond deze in 's-Hertogenbosch. Daarna is de molen verplaatst naar Halder (Sint-Michielsgestel). In 1843 werd hij overgebracht naar Oploo en is er tot 1952 mee gemalen door de molenaars Rutten. In 1966 werd de molen gerestaureerd en kwam de molen via een erfpacht-constructie in bezit van de gemeente. Later werd de gemeente eigenaar.

Na het bezoek aan de water- en standerdmolen vertrekken we naar Gemert.

Hier zullen we molen De Bijenkorf bezoeken, een molen die vroeger als papiermolen en vanaf 1879 als pelmolen De Veenboer in Zandijk (anno 1694) stond. De naam De Veenboer is afkomstig van de eerste eigenaar Barend Cornelisz Veen. Later was de molen eigendom van de familie Honig. In 1879 ging de firma Honig-Breet in liquidatie, waarbij de molen verkocht werd aan P.A. Dekker, die de molen verbouwde tot pelmolen. In 1907 kocht Dekker een andere molen en verkocht De Veenboer voor sloop. In 1907 kwam "De Veenboer" in handen van slopers, en verkochten hem door naar Gemert.

De herbouw werd uitgevoerd door de Helmonder molenmaker F. Vosters in opdracht van molenaar A.W.C. Coppens uit Boekel. Op de lage gemetselde onderbouw werd het houten onderachtkant geplaatst, waarop de ingekorte bovenachtkantstijlen werden gezet. De stelling kwam daardoor vrij laag te liggen. De romp werd met hout bekleed waarop teerpapier werd gehecht. Bij de herbouw ontdekte men twee gebeeldhouwde bijenkorfjes op de baard - het familiewapen van Honig-Breet - wat aanleiding was de koren-molen De Bijenkorf te gaan noemen.

Van Gemert uit rijden we naar Keldonk, waar we rond 12:30 uur verwacht worden bij molen De Hoop voor enerzijds de lunch en anderzijds het bezoek aan de molen. Bij aankomst zullen we de groep deelnemers dan ook in twee groepen opsplitsen. De meest hongerige groep gaat als eerste lunchen terwijl de tweede groep de molen gaat bezichtigen. Na circa 50 minuten zullen de groepen wisselen wat lunch en bezoek betreft.

De eerste molen op deze plaats werd in 1903 gebouwd aan de Aschstraat (nu De Roost) in opdracht van molenaar Christiaan Raaijmakers. In 1908 werd de molen eigendom van de familie Van Lith. De laatste molenaar uit deze familie, Sjef, verkocht de

molen in de zestiger jaren en raakte daarna snel in verval. In 1972 werd de bovenbouw gesloopt. Hiervan resteert nog de kap en een gebint met een complete koningsspil met bonkelaar, luiwiel en spoorwiel op de werf van Adriaans Molenbouw te Weert. In 2006 werd de Stichting korenmolens De Hoop Keldonk opgericht om de verdwenen bovenbouw weer te laten herbouwen tot volwaardige windkorenmolens. In 2011 zijn vrijwilligers gestart met de eerste fase van het project. Eind 2012 werd de bouw van een nieuw bijgebouw en de restauratie van de oude molenromp afgerond. Voor de tweede fase (de bovenbouw met molenmechaniek) ging de stichting op zoek naar de benodigde financieringsbronnen. Eind 2014 werd daarin een belangrijke stap gezet. De provincie Noord-Brabant stelde een subsidie beschikbaar ter grootte van de helft van het benodigde budget. In 2015 ontwikkelde de stichting een plan om de begroting volledig dekkend te krijgen. Met zelfwerkzaamheid, sponsors en de opbrengst van acties gaat dat lukken. In 2015 is een tijdelijke timmerwerkplaats bij de molenromp geplaatst om de bouwvrijwilligers onderdak te bieden. In april 2016 zijn vrijwilligers begonnen met de bouw van de achtkant. Een jaar later (1 april 2017) is deze houten achtkant op de oude stenen molenromp geplaatst. De molen is weer geheel draaivaardig en werd in het weekend van 14/15 april 2018 officieel geopend.

Van Keldonk rijden we vervolgens naar Heeswijk-Dinther.

De Kilsdonkse molen is een voor Nederland unieke combinatie van een stenen water-vlucht-korenmolen en een watergedreven oliemolen aan weerszijden van de oever van de rivier de Aa. De geschiedenis van dit molencomplex gaat terug tot in de middeleeuwen. In een oorkonde van kort voor 1233 wordt vermeld en in 1491 wordt genoemd "die watermolen tot Kilsdonk". De huidige water- en windmolen dateert uit 1842 omdat de houten voorganger in dat jaar is afgebrand. Oorspronkelijk was er sprake van twee watermolens. Op de ene oever van de Aa een waterkoren- en op de andere een wateroliemolen. Er waren destijds echter zo vaak problemen met de waterafvoer, dat overheden (gemeentebesturen) bepaalden dat de watermolen alleen nog maar in de winter mocht malen. Om er zeker van te zijn dat men toch koren kon malen (en dus te eten had), werd de molen aangepast met een gevlucht (wieken). Zo ontstond er een molen die zowel door wind als water aangedreven kon

worden (de 'watervluchtmolen').

Van Heeswijk-Dinther rijden we dan naar Vinkel

Hier zullen we molen De Zwaan bezoeken. Dit is een replica van de molen De Zwaan (bouwjaar ca. 1880) die in 1964 noodgedwongen verkocht werd en nu in Holland Michigan in Amerika staat. De herbouw was een initiatief van vier enthousiaste Vinkelnaren, die de Stichting de Vinkelse Molen opgericht hadden met als doel het terugbouwen van de verdwenen beltmolen op een nieuwe plek, 800 m ten zuidwesten van de (2e) plek van de vorige De Zwaan. Hierbij werd niet alleen de molen gebouwd, maar ook een ontmoetingsplek voor iedereen uit Vinkel en omstreken. In en om de molen zijn de items recreatie, educatie, zorg, plezier en werk samen gekomen rondom het thema agri en food. Hiermee gaf men de Molen een nieuw leven en verbeterde men de leefbaarheid van het dorp. Na het bezoek aan deze molen, zullen we de excursie rond 16:45 uur afsluiten met het nuttigen van een consumptie in de ontmoetingsplek oftewel de ruimte onder de Meule.

Zaterdagochtend 26 maart verzamelen wij vanaf 09:45 uur in de watermolen van Oploo aan de Watermolenstraat 2 te Oploo (5841CT). De kosten voor deelname aan deze excursie bedragen € 20,- p.p. en dit is voor koffie/thee met vlaai, de lunch zoals hierna beschreven, de afsluitende consumptie en het "dankjewel" voor de gastgevende Noord-Brabantse molenaars. De lunch wordt in een buffetvorm aan ons aangeboden en bestaat uit: harde broodjes, zachte broodjes, krentenbrood, kaas, ham, cervelaatworst, diverse soorten jam, diverse soorten hagelslag/vlokken, gekookt eitje en echte boter met daarbij jus, melk, koffie, thee en fruit. Het verschuldigde bedrag kan op de 26ste maart 's morgens tijdens de koffie op de watermolen van Oploo bij Petro van Doorne betaald worden.

Om deel te kunnen nemen aan de excursie moet je jezelf **uiterlijk 16 maart a.s.** opgeven onder vermelding van je lidnummer bij Petro van Doorne en dit kan per mail op: petrovandoorne@kpnmail.nl of per Whatsapp op: 06-19195460.

Bij het inschrijven gelden de volgende voorwaarden: maximaal aantal deelnemers is 50 personen; bij meer opgaven dan de maximale 50 personen schuiven introducees door naar de wachtlijst en als er dan nog te veel aanmeldingen zijn schuiven de niet-Gelderse leden door naar de wachtlijst. Bij het doorschuiven geldt altijd "wie als laatste zich aangemeld heeft, schuift als eerste door naar de wachtlijst". Oftewel ben er snel bij en geef je zo snel mogelijk op maar uiterlijk de 16de maart.

Presentjes jubileums

Zoals jullie ongetwijfeld hebben mee gekregen bestaat het Gilde van Vrijwillig Molenaars dit jaar 50 jaar. De poster die hiervoor ontworpen is, is voor iedereen beschikbaar.

Wat een beetje stilletjes voorbij gegaan is, is dat onze afdeling Gelderland in 2020 al 50 jaar bestond. Ter herinnering hieraan zijn er linnen molentasjes ontworpen. Om deze beide jubileum presentjes bij jullie te laten komen, worden deze op diverse molens in de provincie uitgezet. Als dit gedaan is krijg je een mail met daarin waar je de beide presentjes op kunt halen. Wordt vervolgd.

Agenda

- 16 mrt theorie-avond, Molentypes (Deel 2) *
- 26 mrt voorjaarexcursie Noord Brabant
- 1 april sluitingsdatum opgave toelatingsexamen
- 2 April algemene ledenvergadering Gilde
- 9 April recordpoging molen draaien
- 20 April theorie-avond, Molenfuncties (Deel 1)*